
Informacija o gospodarskim kretanjima

lipanj 2019.

Sažetak

Nakon privremene stagnacije zabilježene krajem prošle godine, gospodarska aktivnost Hrvatske u prva se četiri mjeseca 2019. intenzivirala. Nastavljena su i povoljna kretanja na tržištu rada, odnosno rast zaposlenosti i plaća te smanjenje nezaposlenosti. Blagom usporavanju godišnjeg rasta potrošačkih cijena s 0,9% u ožujku na 0,7% u travnju ponajviše je pridonijelo smanjenje godišnje stope promjene cijena prehrambenih proizvoda te obuće. Troškovi financiranja uglavnom su nastavili bilježiti povoljna kretanja, čemu pridonosi visoka likvidnost domaćega financijskog tržišta zbog ekspanzivne monetarne politike HNB-a. Iako se kreditiranje stanovništva blago ubrzalo, stopa rasta ukupnih plasmana na godišnjoj se razini smanjila zbog usporavanja rasta plasmana nefinancijskim poduzećima. Neto inozemni dug Hrvatske u prvom se tromjesečju 2019. povećao, gotovo u cijelosti zbog pogoršanja neto inozemne pozicije kreditnih institucija. Gotovinski podaci Ministarstva financija pokazuju manjak konsolidirane opće države u prva tri mjeseca 2019. godine u iznosu od 3,1 mlrd. kuna, što je otprilike na jednakoj razini kao i u istom razdoblju prethodne godine.

Prvi rezultati DZS-a pokazuju da se u prvom tromjesečju 2019. gospodarski rast intenzivirao, pri čemu se realni BDP povećao za 1,8% u odnosu na prethodno tromjesečje, kada je bila zabilježena stagnacija. Na godišnjoj je razini također zabilježeno intenziviranje rasta gospodarske aktivnosti te je rast realnog BDP-a iznosio 3,9%, što je najviša godišnja stopa rasta od kraja 2016. godine. Ubrzanje rasta u prvom tromjesečju u prvom je redu rezultat znatno snažnije investicijske aktivnosti i robnog izvoza, dok se istodobno nastavilo jačanje osobne potrošnje. Ubrzavanje rasta investicija odražava snažan rast građevinske aktivnosti, pri čemu je povećanje zabilježeno ne samo kod izgradnje zgrada nego i ostalih građevina. Tome su pridonijeli pokretanje velikih infrastrukturnih projekata i relativno povoljne vremenske prilike u prva tri mjeseca ove godine. Pozitivan doprinos rastu dala je i potrošnja države, dok je izvoz usluga stagnirao. Jačanje domaće potražnje i robnog izvoza odrazilo se na povećanje robnog uvoza, a zabilježen je i iznimno visok rast uvoza usluga. Negativan doprinos neto inozemne potražnje ukupnom gospodarskom rastu bio je u prvom tromjesečju 2019. malo niži u usporedbi s krajem prethodne godine.

Model brze procjene BDP-a, koji se oslanja na relativno mali broj dostupnih mjesečnih podataka, upućuje na to da se u drugom tromjesečju 2018. nastavio gospodarski rast na tromjesečnoj razini (Slika 1.). Podaci za travanj pokazuju da se industrijska proizvodnja zadržala na razini iz veljače i ožujka. Ipak, uzimajući u obzir i iznimno povoljno ostvarenje u siječnju, industrijska je proizvodnja u travnju bila niža za 1,1% u odnosu na prosječno ostvarenje u prva tri mjeseca ove godine. Pritom rast proizvodnje kapitalnih proizvoda i netrajnih proizvoda za široku potrošnju na tromjesečnoj razini nije bio dostatan kako bi se nadoknadilo smanjenje u ostalim skupinama GIG-a (slike 3. i 4.). S druge strane, realni promet od trgovine na malo u travnju se povećao za 0,5% u odnosu na prvo tromjesečje, što znači da je stopa rasta niža nego početkom godine (1,7%) (Slika 7.).

Rezultati Ankete o očekivanjima kućanstava pokazuju da se u svibnju 2019. indeks njihova pouzdanja nastavio povećavati te je zabilježena njegova rekordno visoka razina otkad se mjere očekivanja potrošača. Pritom povećanje optimizma u travnju i svibnju 2019. u odnosu na prosjek prvog tromjesečja iste godine odražava povoljnija kretanja kod svih potkomponenti indeksa. Istodobno su se očekivanja poslovnih subjekata na tromjesečnoj razini pogoršala u svim djelatnostima, osim uslužnih, pri čemu je pad indeksa pouzdanja bio najizrazitiji u trgovini (Slika 8.).

Povoljna kretanja na tržištu rada nastavila su se i na početku drugog tromjesečja 2019. sličnim intenzitetom kao i u prethodna tri mjeseca. Zaposlenost je tako nastavila rasti podjednako dinamikom kao i u prvom tromjesečju, pa je broj

zaposlenih osoba u travnju bio za 0,4% veći u odnosu na prosječan broj u razdoblju od siječnja do ožujka. Rast zaposlenosti zabilježen je u većini djelatnosti NKD-a, osim u prerađivačkoj industriji, financijskim djelatnostima i djelatnostima osiguranja te javnom sektoru. Najsnažniji doprinos rastu dalo je zapošljavanje u sektoru građevinarstva i u uslužnim djelatnostima povezanim s turizmom (Slika 14.). Istodobno, broj nezaposlenih osoba nastavio se smanjivati, na što je u malo većoj mjeri utjecalo zapošljavanje iz evidencije HZZ-a nego brisanje iz evidencije zbog ostalih razloga (nepridržavanje zakonskih odredbi, odjava s evidencije i nejavljanje). Posljedično, administrativna se stopa nezaposlenosti snizila na 8,4%, s 8,5%, koliko je iznosila u prvom tromjesečju ove godine (Slika 15.). Kada je riječ o plaćama, one su u travnju nastavile rasti, pa su nominalne bruto plaće tako bile za 1,3% veće u odnosu na prosjek prvog tromjesečja. Pritom je rast plaća u javnom bio veći nego u privatnom sektoru (2,0% u odnosu na 0,9%, Slika 16.).

U travnju su potrošačke cijene porasle za 0,6% u odnosu na prethodni mjesec, čemu su uglavnom pridonijeli uobičajeno sezonsko poskupljenje odjeće i obuće te više maloprodajne cijene naftnih derivata kao posljedica nastavka rasta cijena sirove nafte na svjetskom tržištu. Naime, prosječna cijena barela sirove nafte tipa Brent u travnju je porasla za 7,5% u odnosu na prethodni mjesec, čemu su, uz već postojeći dogovor najvećih proizvođača o ograničenju proizvodnje te političke napetosti u Venezueli i Libiji, dodatno pridonijela očekivanja smanjene ponude tog energenta zbog odluke SAD-a o prestanku izuzeća od sankcija za velike uvoznike iranske nafte poput Kine i Indije. Godišnji rast potrošačkih cijena blago se usporio, s 0,9% u ožujku na 0,7% u travnju, podjednako kao i godišnja stopa rasta temeljne inflacije, koja se smanjila s 0,9% na 0,6%. Takva su kretanja ponajviše posljedica smanjenja godišnje stope promjene cijena prehrambenih proizvoda te industrijskih proizvoda (poglavito obuće). Istodobno se mjesečno poskupljenje naftnih derivata u travnju nije znatnije odrazilo na godišnju stopu promjene ukupne inflacije s obzirom na to da su naftni derivati znatno poskupjeli i u travnju prošle godine. Što se tiče proizvođačkih cijena, na domaćem se tržištu njihov godišnji rast neznatno ubrzao, s 2,3% u ožujku na 2,4% u travnju. Istodobno se godišnji rast proizvođačkih cijena isključujući energiju ubrzao s 0,1% u ožujku na 0,6% u travnju.

Nakon dva tromjesečja skromnog rasta dinamika se robnog izvoza početkom 2019. intenzivirala te se u prva tri mjeseca ukupan izvoz povećao za 3,4% u odnosu na prosjek prethodnog tromjesečja zahvaljujući rastu izvoza suženog agregata (bez energenata) za 4,3% (Slika 10.). Tome je ponajviše pridonio veći izvoz cestovnih vozila, zatim medicinskih i farmaceutskih te ostalih kemijskih proizvoda, kao i kapitalnih proizvoda (ponajviše električnih strojeva, aparata i uređaja). S druge strane, izvoz se energenata smanjio jer je pad izvoza nafte i naftnih

derivata te zemnoga i industrijskog plina nadmašio rast izvoza električne energije. Istodobno se ukupan robni uvoz blago smanjio (za 0,4%) u odnosu na prosjek prethodnog tromjesečja (Slika 11.) zbog zamjetnog pada uvoza energenata, poglavito nafte i naftnih derivata. Za razliku od toga, uvoz ostale robe porastao je za 2,4% u odnosu na prosjek prethodnog tromjesečja, pri čemu se izdvaja rast uvoza medicinskih i farmaceutskih proizvoda, proizvoda metalske industrije te prehrambenih proizvoda. Prvi podaci za travanj upućuju na to da se ukupan robni izvoz smanjio za 3,2%, dok se uvoz povećao za 2,7% u odnosu na prosjek prvog tromjesečja.

Nominalni tečaj kune prema euru u svibnju se kretao u uskom rasponu od -0,1% do +0,2% oko prosječno ostvarenog tečaja od 7,41 EUR/HRK (Slika 21.), što je blaga aprecijacija u usporedbi s prosječnim tečajem od 7,45 EUR/HRK, ostvarenim u travnju. U drugoj polovini svibnja tečaj je nekoliko dana blago deprecirao, čemu su pridonijela plaćanja dividendi bankama majkama. Na kraju mjeseca tečaj je dosegnuo 7,42 EUR/HRK, što je neznatna promjena u usporedbi s tečajem od 7,41 EUR/HRK na kraju travnja. Prema većini ostalih valuta hrvatskih glavnih trgovinskih partnera kuna je tijekom svibnja ojačala, pa je indeks nominalnoga efektivnog tečaja kune na kraju mjeseca bio za 0,2% niži u odnosu na kraj travnja.

Kratkoročne kamatne stope na europskom tržištu novca zadržale su se tijekom svibnja 2019. u negativnom području zbog visoke likvidnosti bankovnog sustava europodručja. Na kraju svibnja prekonocna kamatna stopa EONIA iznosila je -0,36%, a šestomjesečni EURIBOR -0,25% (Slika 24.). Premije za rizik novih članica Europske unije ostale su tijekom svibnja gotovo nepromijenjene. Premija za rizik Hrvatske od oko 89 baznih bodova na podjednako je razini kao premija za Rumunjsku i Mađarsku (Slika 25.).

Na aukcijama trezorskih zapisa Ministarstva financija kamatna stopa na jednogodišnje kunske trezorske zapise zadržala se na razini od 0,08%, dok je kamatna stopa na eurske trezorske zapise iste ročnosti iznosila 0,00%, što je jednako prinosu koji je ostvaren na posljednjoj aukciji takvih zapisa u prosincu prethodne godine. Prosječni dnevni višak likvidnosti domaćega bankovnog sustava smanjio se tijekom svibnja, no i nadalje je iznosio čak 30,9 mlrd. kuna (Slika 54.). Posljedica je visoke likvidnosti vrlo oskudan promet na domaćem prekonocnom međubankovnom tržištu. Prosječna kamatna stopa izračunava se iz malog broja transakcija, pa stoga ne oslikava vjerno stanje tržišta. Tako je na osnovi dviju transakcija provedenih na početku svibnja prosječna međubankovna kamatna stopa u tom mjesecu iznosila 0,3%.

Kamatne stope na novoodobrene kredite banaka stanovništvu i poduzećima uglavnom su se smanjile ili stagnirale u travnju 2019. (slike 28. i 29.). Pritom su se kamatne stope na prvi put ugovorene kredite poduzećima smanjile, posebice na kunske kredite za investicije i obrtna sredstva s valutnom klauzulom (Slika 31.). Što se tiče stanovništva, kamatna stopa na prvi put ugovorene kunske stambene kredite zadržala se ispod kamatne stope na devizne stambene kredite (Slika 32.), dok su troškovi potrošačkog financiranja blago porasli zbog rasta kamatne stope na kunske potrošačke kredite unutar uobičajenih granica kolebljivosti (Slika 33.). Što se tiče depozita, kamatne stope na oročene depozite stanovništva ostale su gotovo nepromijenjene tijekom travnja (Slika 34.), dok su kamatne stope na oročene depozite poduzeća uglavnom porasle (Slika 35.). U skladu s tim, kamatne stope na ukupne oročene depozite su porasle, što je uz smanjenje kamatnih stopa na novoodobrene kredite rezultiralo smanjenjem razlike između kamatnih stopa

na ukupne nove kredite i depozite, a razlika između kamatnih stopa na stanja kredita i depozita bila je na gotovo jednakoj razini kao u prethodnom mjesecu (Slika 37.).

Monetarna kretanja u travnju 2019. obilježila je stagnacija ukupnih likvidnih sredstava (M4), što je bilo rezultat smanjenja neto inozemne aktive (NIA) i povećanja neto domaće aktive (NDA) u gotovo jednakom iznosu. Tim je promjenama ponajviše pridonijelo smanjenje stanja na kapitalnim računima kreditnih institucija, prije svega zbog travnjačke isplate dividendi. Na godišnjoj se razini rast ukupnih likvidnih sredstava (M4) u travnju 2019. usporio na 4,4%, na osnovi transakcija (Slika 49.). Promatraju li se sastavnice M4, godišnji se pad kvazinovca ubrzao na 1,9%, dok se godišnji rast novčane mase (M1) neznatno ubrzao te je na kraju travnja iznosio 17,0%, na osnovi transakcija (Slika 48.).

Ukupni plasmani monetarnih institucija domaćim sektorima (osim državi) porasli su u travnju za 0,8 mlrd. kuna (na osnovi transakcija) te su na kraju mjeseca iznosili 225,4 mlrd. kuna. Promatra li se na godišnjoj razini, rast ukupnih plasmana usporio se u travnju na 4,1% (Slika 40.), čemu je pridonijelo godišnje usporavanje kreditiranja nefinancijskih poduzeća na 0,6%¹ (Slika 41.), ponajviše kao rezultat učinka baznog razdoblja. Nasuprot tome, godišnji rast plasmana stanovništvu nastavio se blago ubrzavati te je u travnju dosegnuo 6,8% (Slika 42.). U strukturi kredita sektoru stanovništva godišnji rast gotovinskih nenamjenskih kredita na kraju travnja blago se usporio na 12,7%, a stambenih kredita ubrzao na 4,0%. Promatra li se valutna struktura, udio kunskih plasmana u ukupnim plasmanima stanovništvu nastavio je blago rasti te je krajem travnja dosegnuo 52,8% (Slika 47.). Godišnji rast nominalnog stanja ukupnih plasmana, koji je u travnju iznosio 2,4%, bio je zamjetno manji od rasta na osnovi transakcija, što je uglavnom posljedica otpisa nenaplativih potraživanja koncerna Agrokrop provedenih u skladu s nagodbom vjerovnika toga koncerna.

Bruto međunarodne pričuve smanjile su se tijekom svibnja za 0,2 mlrd. EUR ili 0,9%, uglavnom zbog niže razine ugovorenih repo poslova, te su na kraju mjeseca iznosile 18,6 mlrd. EUR (Slika 56.). U usporedbi s krajem prethodne godine bruto pričuve porasle su za 1,2 mlrd. EUR ili 6,7%. Neto međunarodne pričuve bile su krajem svibnja za 0,2 mlrd. EUR ili 1,5% veće u odnosu na kraj prethodne godine te su iznosile 16,1 mlrd. EUR.

Neto inozemni dug domaćih sektora, nakon rasta u posljednjem tromjesečju prošle godine, u prva se tri mjeseca 2019. dodatno povećao, i to za 0,2 mlrd. EUR (Slika 60.). To je posljedica uobičajenoga sezonskog pogoršanja neto inozemne pozicije kreditnih institucija (za 0,8 mlrd. EUR). Za razliku od toga, neto inozemna pozicija središnje banke ostala je gotovo nepromijenjena, a država i ostali domaći sektori smanjili su svoje neto obveze. Na kraju ožujka ukupan bruto inozemni dug iznosio je 49,3 mlrd. EUR (Slika 62.), što je za 0,5 mlrd. EUR više nego na kraju 2018.

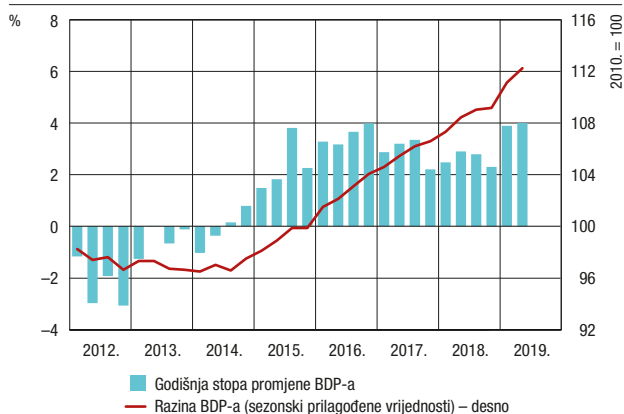
Prema preliminarnim gotovinskim podacima MF-a, manjak konsolidirane opće države u prva tri mjeseca 2019. godine iznosi 3,1 mlrd. kuna i otprilike je na jednakoj razini kao i u istom razdoblju prethodne godine (kada je iznosio 3,0 mlrd. kuna). Ovakav je proračunski saldo odraz podjednako snažnoga godišnjeg rasta i proračunskih prihoda i rashoda, koji su porasli za gotovo 3,0 mlrd. kuna (Tablica 4.). Kada je riječ o kretanju pojedinih sastavnica prihoda, u prvom je tromjesečju ostvaren godišnji rast svih glavnih kategorija prihoda. Pozitivnim se doprinosom ističu tekuće pomoći od međunarodnih organizacija, što je povezano s primljenim sredstvima iz

¹ Da nije bilo aktivacije državnih jamstava izdanih brodogradilištima, godišnja stopa rasta plasmana odobrenih nefinancijskim poduzećima iznosila bi 2,5%.

fondova EU-a, a povoljna su se gospodarska kretanja odrazila i na rast prihoda od indirektnih poreza te socijalnih doprinosa. I na rashodnoj su strani porasle sve sastavnice, iako različitom dinamikom. Uz malo izrazitiji rast rashoda za pomoći, koji bi trebao odražavati prethodnu uplatu sredstava u proračun EU-a, povećanju proračunskih rashoda u prva tri mjeseca

2019. ponajviše su pridonijeli rashodi za socijalne naknade, korištenje dobara i usluga te subvencije. Javni je dug na kraju veljače 2019. iznosio 287,6 mlrd. kuna i povećan je za oko tri mlrd. kuna u odnosu na kraj prethodne godine, pod utjecajem ostvarenih izdanja obveznica na domaćem tržištu kapitala u drugom mjesecu (Tablica 5.).

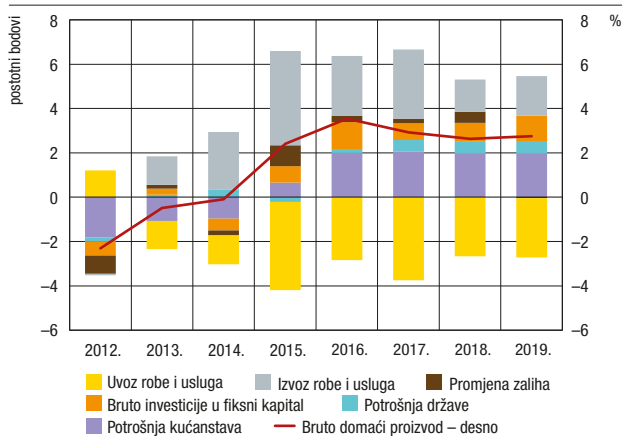
Slika 1. Tromjesečni bruto domaći proizvod
sezonski prilagođene realne vrijednosti

Napomena: Podatak za drugo tromjesečje 2019. odnosi se na Mjesečni pokazatelj realne gospodarske aktivnosti HNB-a, procijenjen na temelju podataka objavljenih do 31. svibnja 2019.

Izvori: DZS (sezonska prilagodba HNB-a); izračun HNB-a

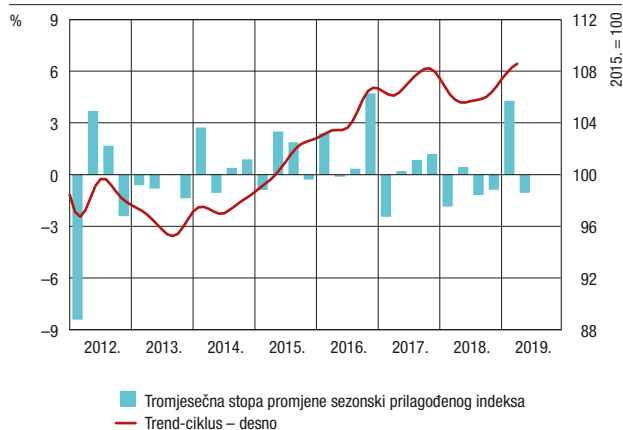
Slika 2. Promjena BDP-a
doprinosi po komponentama

Napomena: Projekcija za 2019. preuzeta je iz službene projekcije HNB-a iz prosinca 2018.

Izvori: DZS

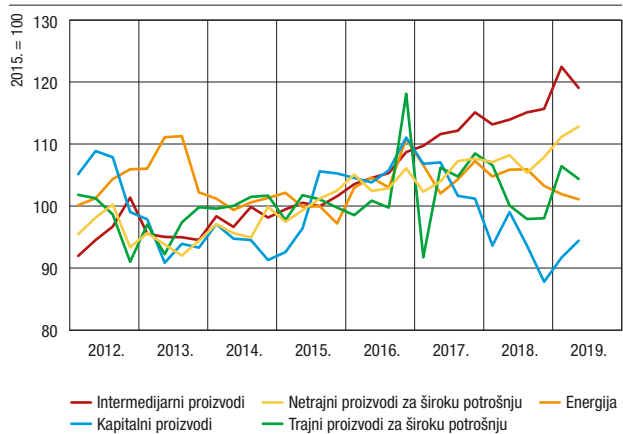
Slika 3. Industrijska proizvodnja

Napomena: Podatak za drugo tromjesečje 2019. odnosi se na travanj.

Izvori: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

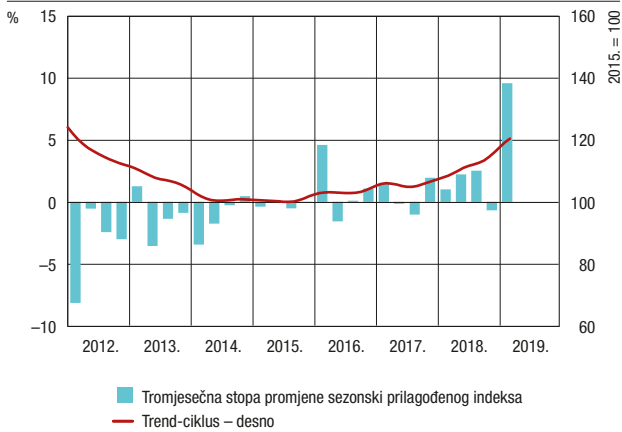
Slika 4. Industrijska proizvodnja prema glavnim industrijskim grupacijama
sezonski prilagođeni indeksi

Napomena: Tromjesečni podaci izračunati su kao prosjek mjesečnih podataka.

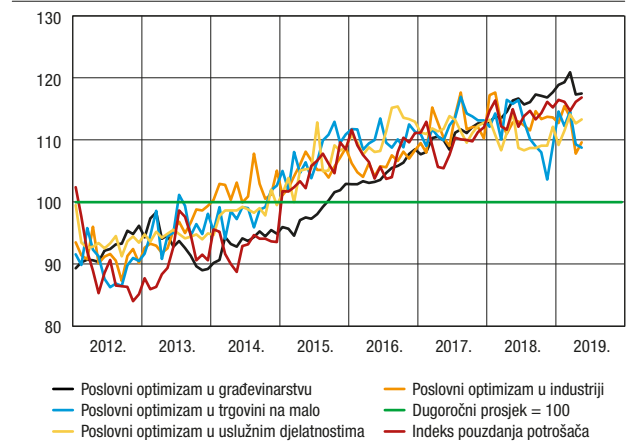
Izvori: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 5. Fizički obujam građevinskih radova

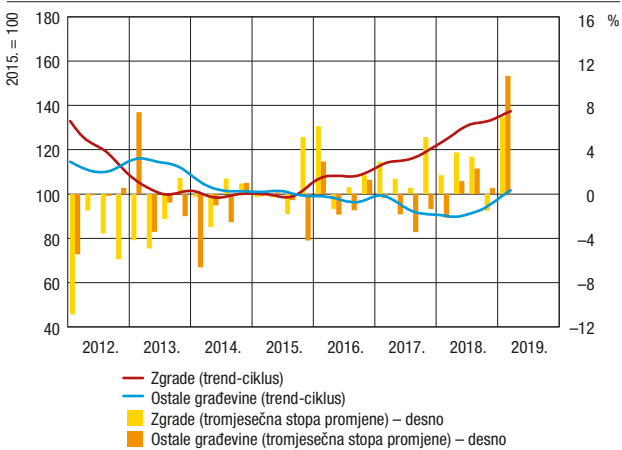
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 8. Pokazatelji potrošačkog i poslovnog optimizma standardizirane desezonirane vrijednosti

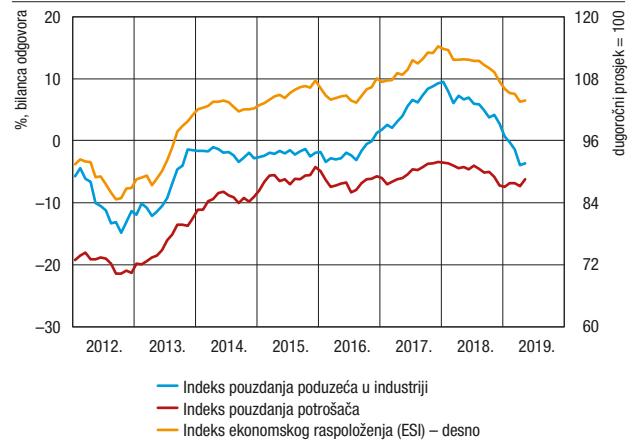
Izvori: Ipsos; HNB (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 6. Zgrade i ostale građevine

Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

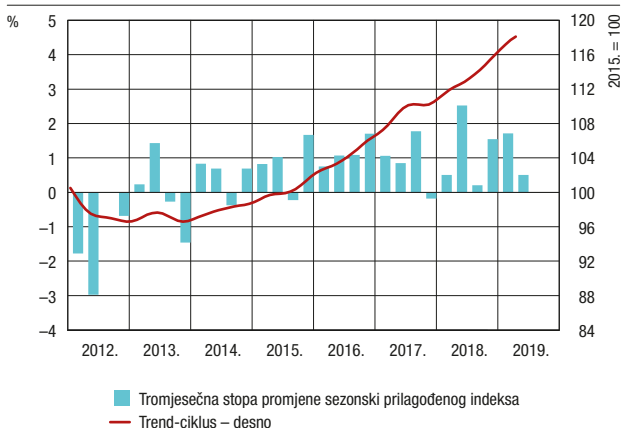
Slika 9. Indeksi pouzdanja u EU-u sezonski prilagođene serije

Napomena: Podaci zaključno sa svibnjem 2019.

Izvor: Eurostat

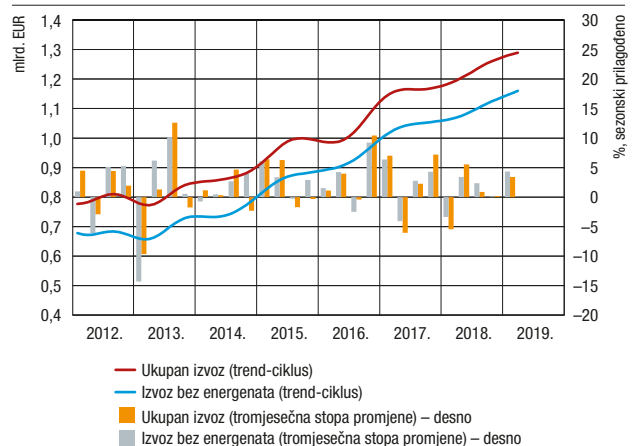
Slika 7. Realni promet od trgovine na malo

Napomena: Podatak za drugo tromjesečje 2019. odnosi se na travanj.

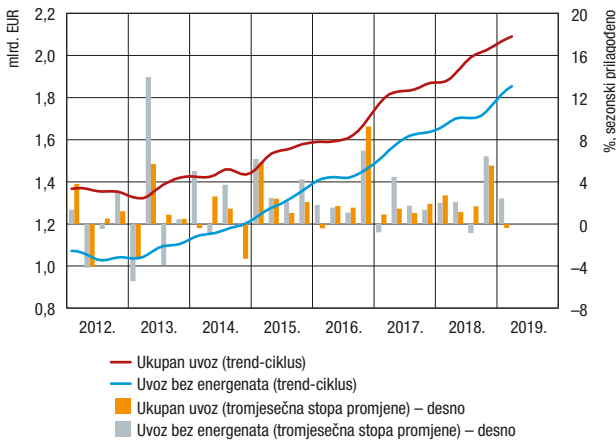
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 10. Robni izvoz (fob)

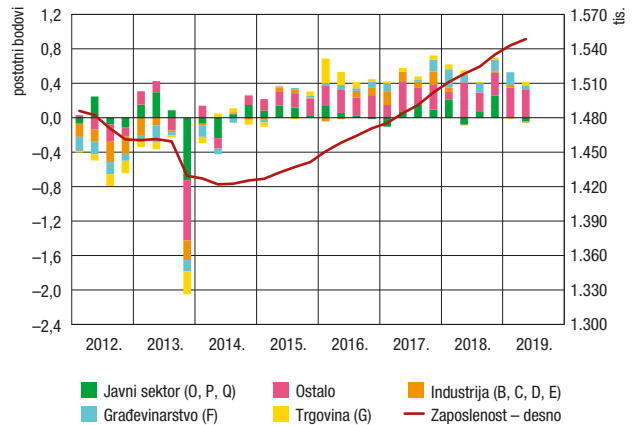
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 11. Robni uvoz (cif)

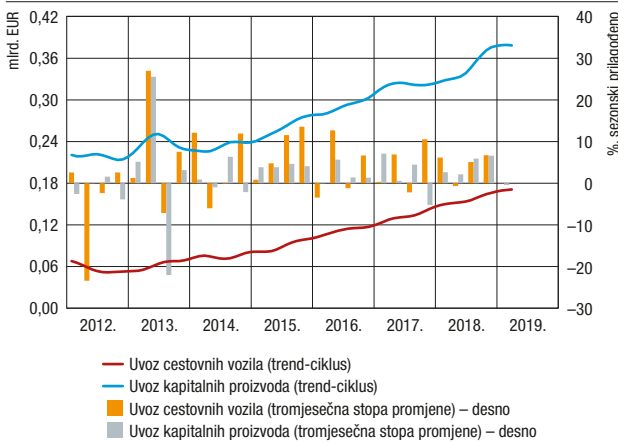
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 14. Zaposlenost po djelatnostima NKD-a
sezonski prilagođeni podaci, doprinosi tromjesečnoj stopi promjene

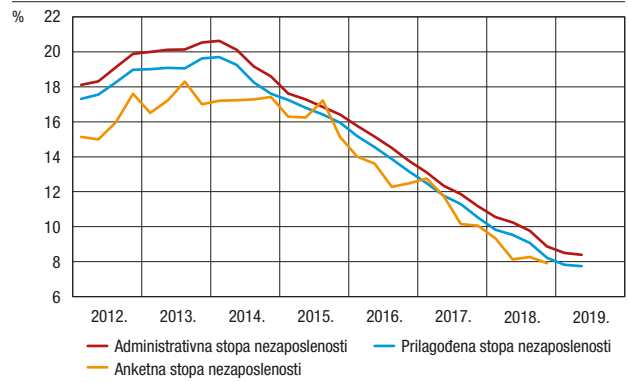
Napomena: Podaci za drugo tromjesečje 2019. odnose se na travanj.
Izvor: HZMO (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 12. Uvoz kapitalnih proizvoda i cestovnih vozila (cif)

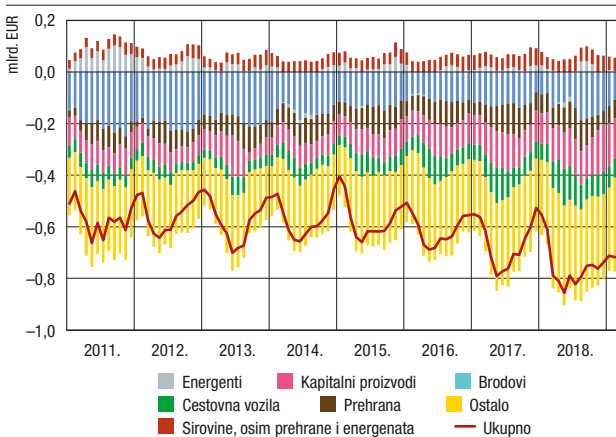
Napomena: Uvoz kapitalnih proizvoda odnosi se na odsjeke SMTK-a 71 – 77.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 15. Stope nezaposlenosti
sezonski prilagođeni podaci

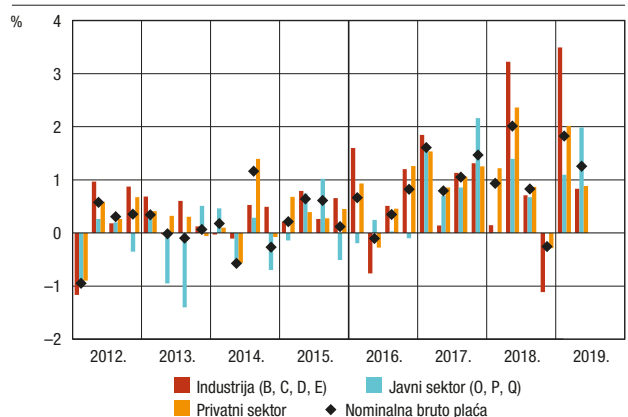
Napomene: Pri izračunu administrativne stope nezaposlenosti od siječnja 2015. uzimaju se podaci o zaposlenosti prikupljeni iz obrasca JOPPD. Prilagođena stopa nezaposlenosti procjena je HNB-a i računa se kao udio broja administrativno nezaposlenih u aktivnom stanovništvu (nezaposlene osobe i osiguranici HZMO-a). Podaci za drugo tromjesečje 2019. odnose se na travanj.
Izvori: DZS; izračun HNB-a (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 13. Saldo robne razmjene

Napomena: Serije su prikazane kao tročlani pomični prosjeci mjesečnih podataka. Podaci zaključno s ožujkom 2019.
Izvor: DZS

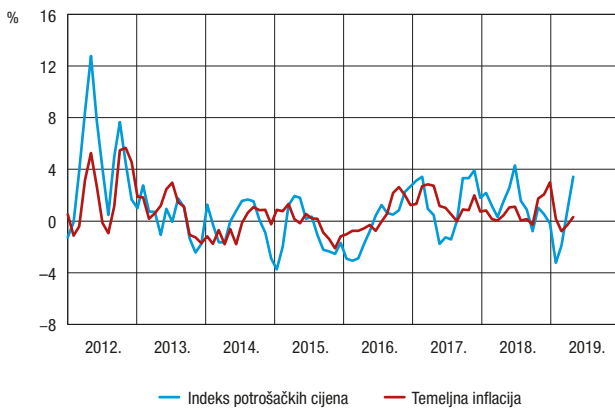
Slika 16. Prosječna nominalna bruto plaća po djelatnostima NKD-a
sezonski prilagođeni podaci, tromjesečna stopa promjene

Napomena: Podaci o prosječnoj nominalnoj bruto plaći po djelatnostima odnose se na podatke prikupljene iz obrasca RAD-1, a od siječnja 2016. na podatke prikupljene iz obrasca JOPPD. Podaci za drugo tromjesečje 2019. odnose se na travanj.
Izvori: DZS; izračun HNB-a (sezonska prilagodba HNB-a)

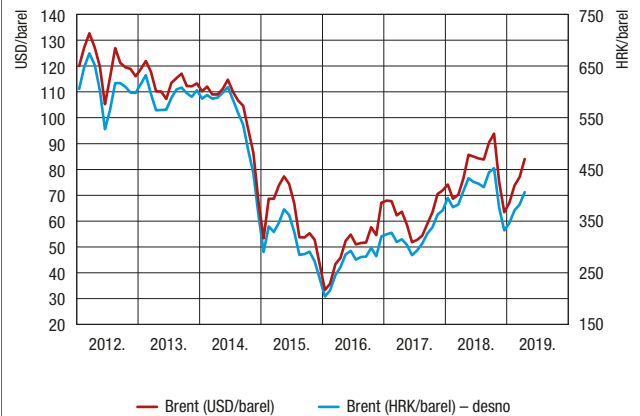
Slika 17. Indeks potrošačkih cijena i temeljna inflacija
mjesečne stope promjene na godišnjoj razini^a

^a Mjesečna stopa promjene izračunata je iz tromjesečnoga pomičnog prosjeka sezonski prilagođenih indeksa potrošačkih cijena.

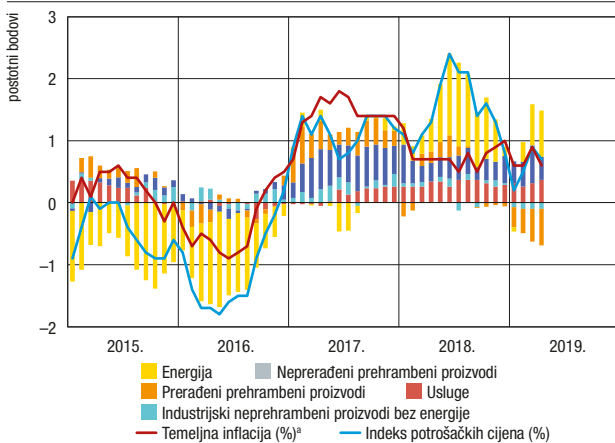
Izvori: DZS; izračun HNB-a

Slika 19. Cijene sirove nafte (Brent)

Izvori: Bloomberg; izračun HNB-a

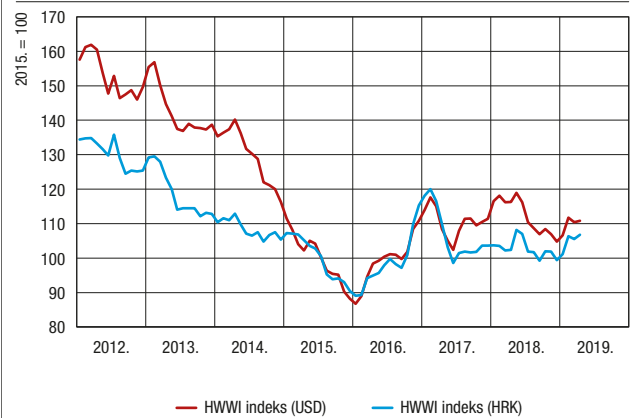
Slika 18. Godišnje stope inflacije i doprinosi komponenta inflaciji potrošačkih cijena

^a Temeljna inflacija ne uključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i energije ni cijene proizvoda koje su administrativno regulirane.

Izvori: DZS; izračun HNB-a

Slika 20. HWWI indeks cijena sirovina (bez energenata)

Izvori: HWWI; izračun HNB-a

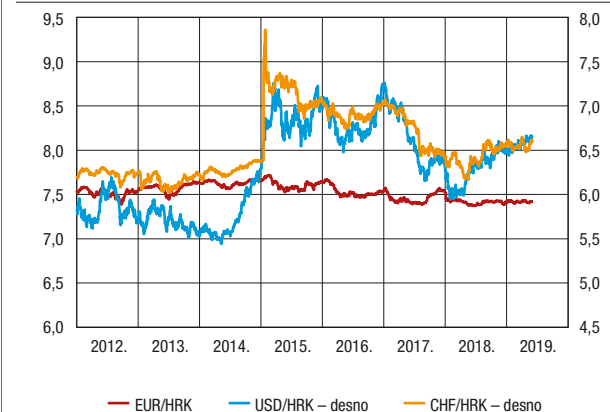
Tablica 1. Cjenovni pokazatelji
godišnje i mjesečne stope promjene

	Godišnje stope		Mjesečne stope	
	III.19.	IV.19.	IV.18.	IV.19.
Indeks potrošačkih cijena i njegove komponente				
Ukupni indeks	0,9	0,7	0,7	0,6
Energija	4,0	4,5	1,2	1,7
Neprerađeni prehrambeni proizvodi	-5,7	-6,3	0,8	0,2
Prerađeni prehrambeni proizvodi	2,6	1,6	0,5	-0,5
Industrijski neprerabreni proizvodi bez energije	-0,4	-0,4	1,2	1,1
Usluge	1,2	1,4	0,2	0,3
Ostali cjenovni pokazatelji				
Temeljna inflacija	0,9	0,6	0,7	0,4
Indeks proizvođačkih cijena industrije na domaćem tržištu	2,3	2,4	0,5	0,6
Cijene sirove nafte Brent (USD)	-0,1	-0,6	7,8	7,2
HWWI agregatni indeks cijena sirovina (bez energenata, u USD)	-5,0	-4,7	0,1	0,4

Napomena: Prerađeni prehrambeni proizvodi uključuju alkohol i duhan.

Izvori: DZS; Bloomberg; HWWI

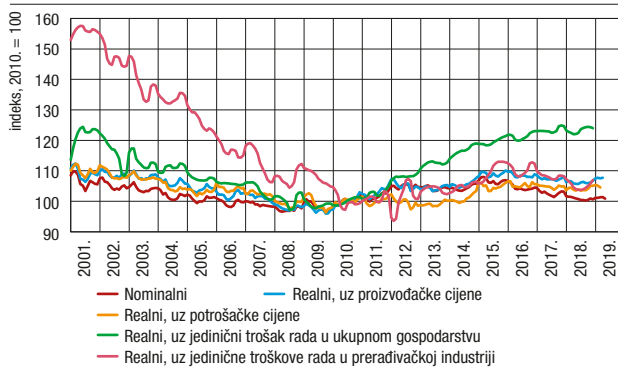
Slika 21. Nominalni dnevni tečaj kune prema euru, američkom dolaru i švicarskom franku
srednji tečaj HNB-a

Izvor: HNB

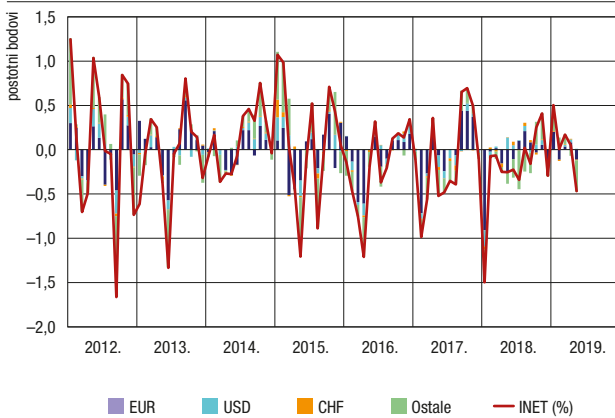
Slika 22. Nominalni i realni efektivni tečajevi kune

Napomena: Realni efektivni tečaj kune uz proizvođačke cijene uključuje hrvatski indeks proizvođačkih cijena industrije na ukupnom tržištu. Jedinični trošak rada izračunat je kao omjer isplaćenih naknada po zaposleniku i produktivnosti rada (izražena kao BDP po zaposlenom), dok su realni efektivni tečajevi kune uz jedinične troškove rada dobiveni interpolacijom tromjesečnih vrijednosti. Pad indeksa označuje efektivnu aprecijaciju kune.

Izvor: HNB

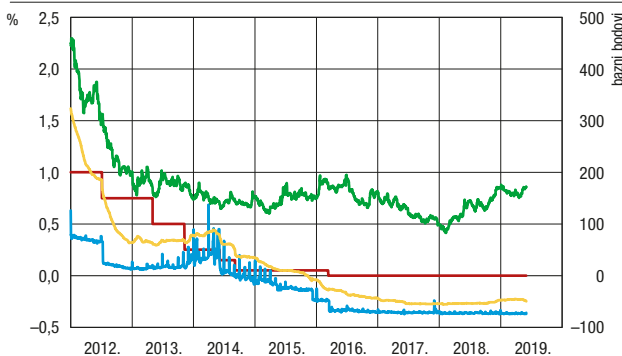
Slika 23. Doprinosi^a pojedinih valuta mjesečnoj stopi promjene prosječnog indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune (INET)

^a Negativne vrijednosti označuju doprinos aprecijaciji INET-a.

Izvor: HNB

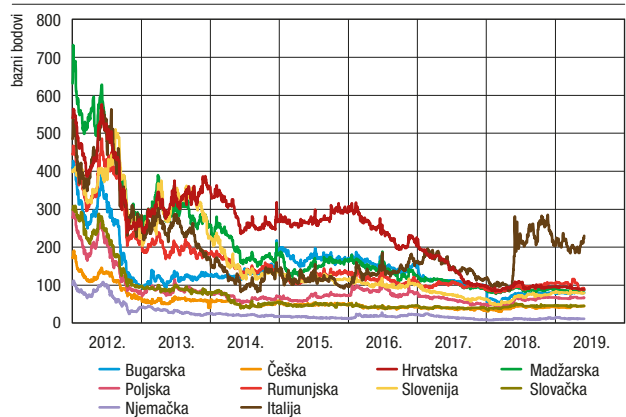
Slika 24. Kamatne stope na euro i prosječna razlika prinosa na obveznice europskih zemalja s tržištima u nastajanju

Napomena: EMBI je indeks J. P. Morgana koji pokazuje razliku prinosa na državne vrijednosne papire europskih zemalja s tržištima u nastajanju i prinosa na nerizične vrijednosne papire razvijenih zemalja.

Izvori: ESB; Bloomberg

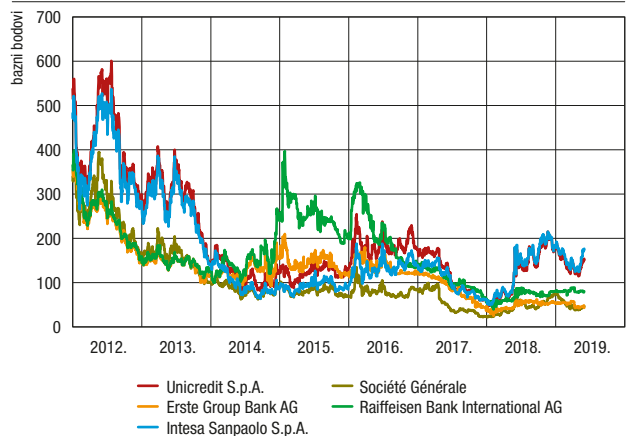
Slika 25. Kretanje premije osiguranja od kreditnog rizika (CDS) za petogodišnje državne obveznice odabranih zemalja

Napomena: Premija osiguranja od kreditnog rizika jest godišnji relativni iznos premije koju kupac CDS-a plaća kako bi se zaštitio od kreditnog rizika povezanog s izdavateljem nekog instrumenta.

Izvor: S&P Capital IQ

Slika 26. Kretanje premije osiguranja od kreditnog rizika (CDS) za odabrane banke majke domaćih banaka

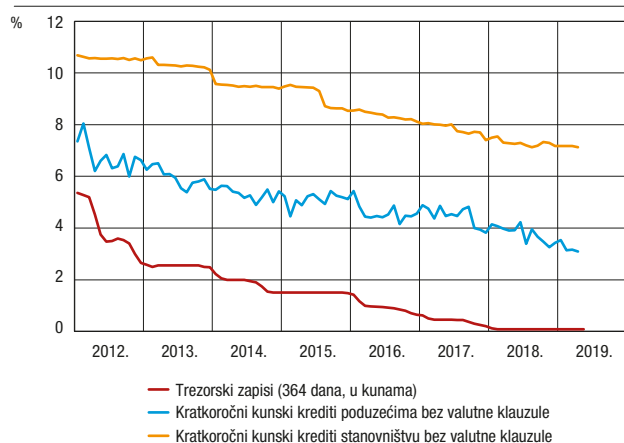
Izvor: S&P Capital IQ

Slika 27. Kamatne stope kotirane na međubankovnom tržištu (ZIBOR 3 mj.)

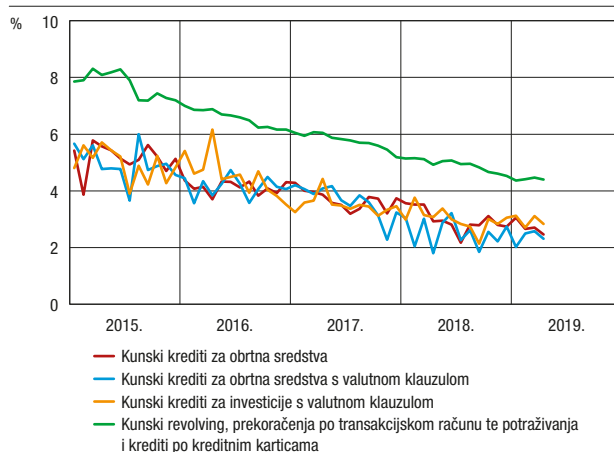
Izvor: HNB

Slika 28. Kratkoročni troškovi financiranja u kunama bez valutne klauzule

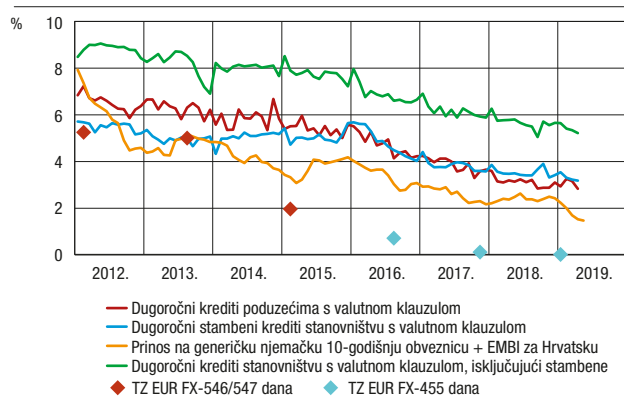
Izvori: MF; HNB

Slika 31. Kamatne stope na prvi put ugovorene kredite poduzećima

Izvor: HNB

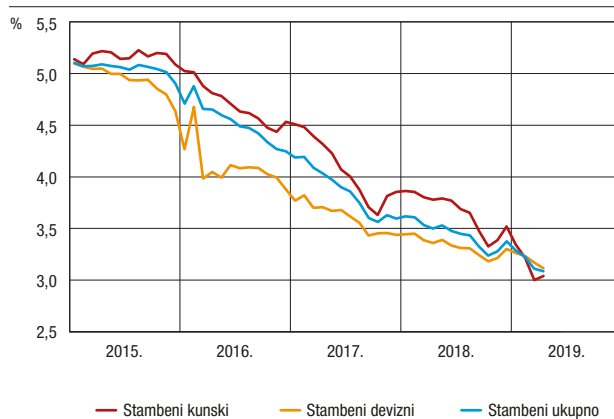
Slika 29. Dugoročni troškovi financiranja u kunama s valutnom klauzulom i devizama

Napomena: EMBI je indeks (engl. *Emerging Market Bond Index*) koji pokazuje razliku prinosa na državne vrijednosne papire koje su izdale zemlje s tržištima u nastajanju, među kojima je i Hrvatska, u odnosu na nerizične vrijednosne papire koje su izdale razvijene zemlje.

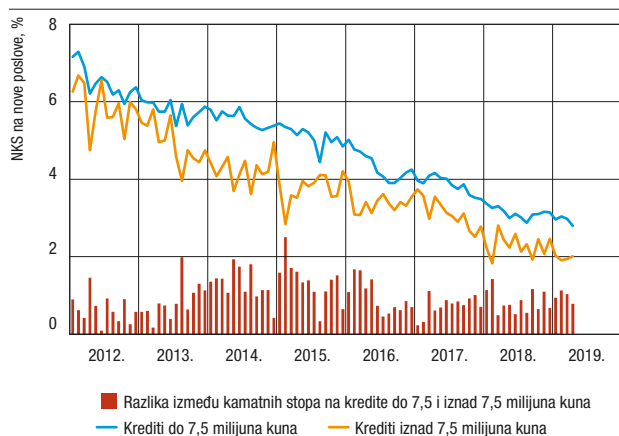
Izvori: MF; Bloomberg; HNB

Slika 32. Kamatne stope na prvi put ugovorene stambene kredite stanovništvu

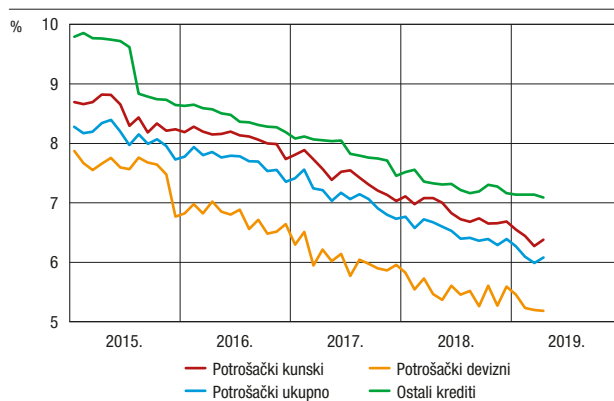
Izvor: HNB

Slika 30. Kamatne stope banaka na kredite nefinancijskim društvima prema iznosu

Izvor: HNB

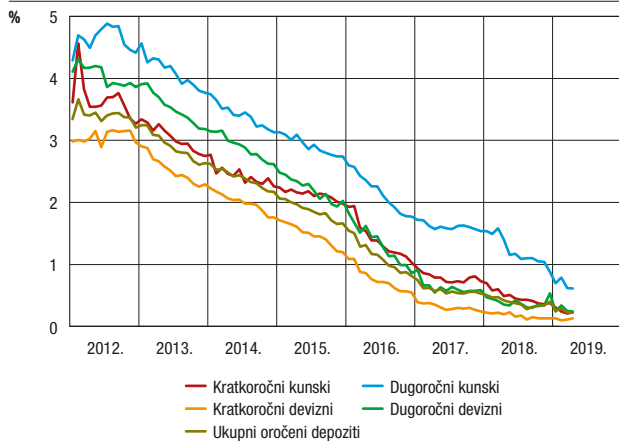
Slika 33. Kamatne stope na prvi put ugovorene potrošačke i ostale kredite stanovništvu

Napomena: Potrošački krediti uključuju ukupne kredite stanovništvu, osim stambenih i ostalih. Ostali krediti stanovništvu uključuju kredite po kreditnim karticama, prekoračenja po transakcijskim računima, revolving kredite te potraživanja s osnovne kartica s odgodom plaćanja (engl. *charge card*) te su gotovo isključivo kunski.

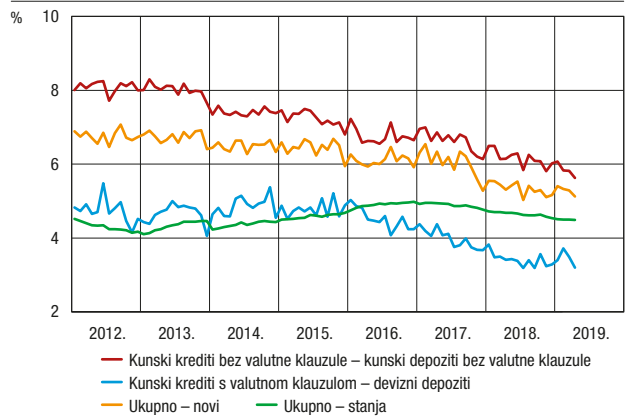
Izvor: HNB

Slika 34. Kamatne stope na oročene depozite stanovništva

Izvor: HNB

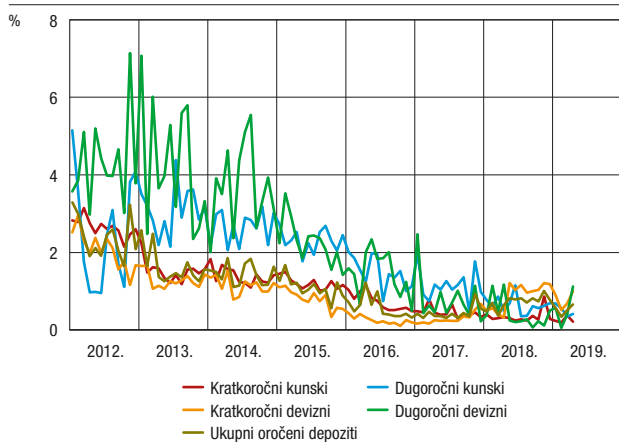
Slika 37. Razlike između kamatnih stopa na kredite (bez revolving kredita) i kamatnih stopa na depozite

Napomena: Razliku između prosječnih kamatnih stopa na kredite i prosječnih kamatnih stopa na depozite treba razlikovati od neto kamatne marže (omjera razlike kamatnih prihoda i kamatnih rashoda te ukupne imovine kreditnih institucija).

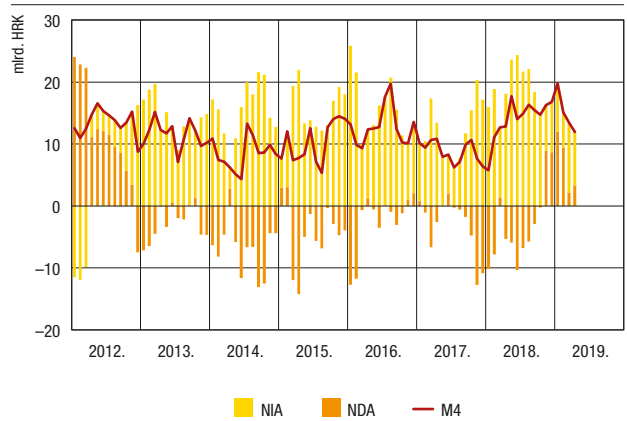
Izvor: HNB

Slika 35. Kamatne stope na oročene depozite poduzeća

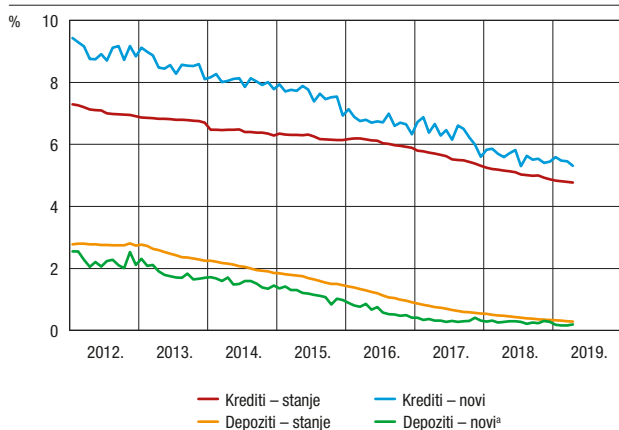
Izvor: HNB

Slika 38. Neto inozemna aktiva, neto domaća aktiva i ukupna likvidna sredstva (M4) apsolutne promjene u posljednjih 12 mjeseci

Izvor: HNB

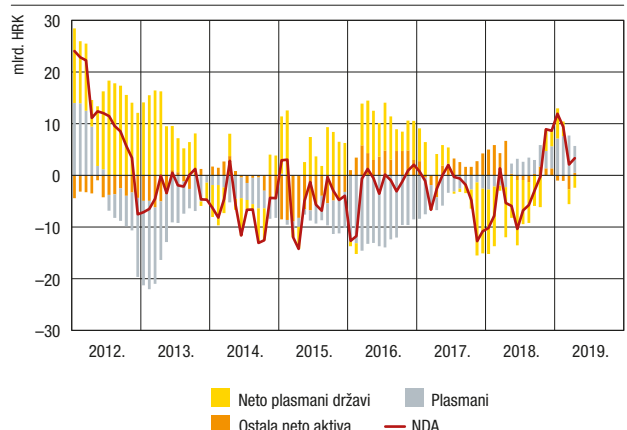
Slika 36. Prosječne kamatne stope na kredite (bez revolving kredita) i depozite

^a Za oročene depozite kamatne stope na nove poslove vagane su njihovim stanjima.

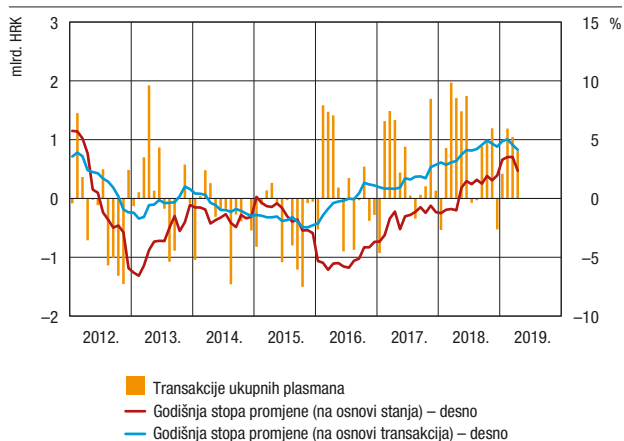
Izvor: HNB

Slika 39. Neto domaća aktiva, struktura apsolutne promjene u posljednjih 12 mjeseci

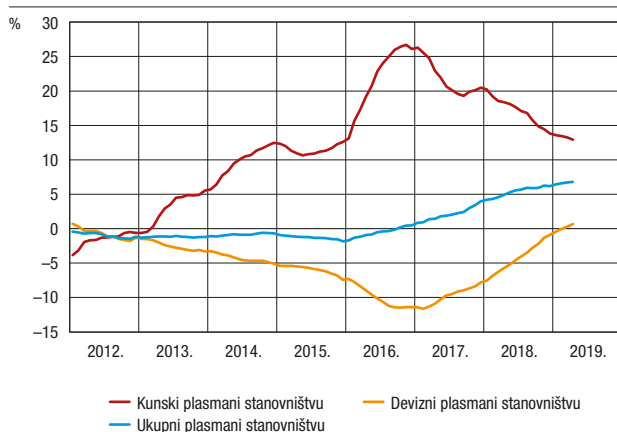
Izvor: HNB

Slika 40. Plasmani

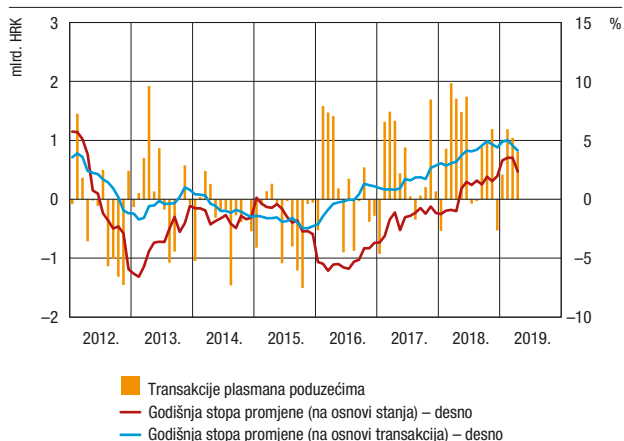
Izvor: HNB

Slika 43. Godišnje stope promjene plasmana stanovništvu na osnovi transakcija

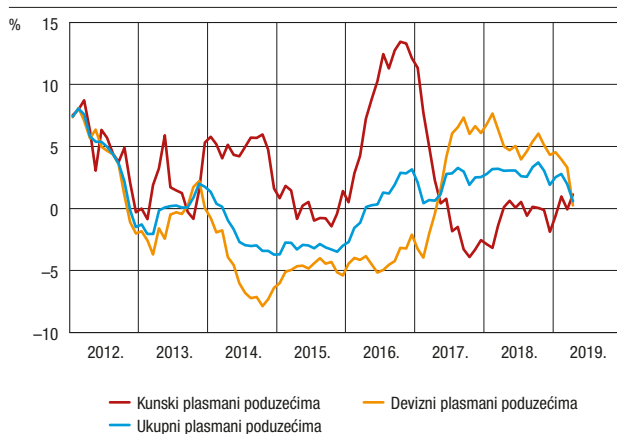
Izvor: HNB

Slika 41. Plasmani poduzećima

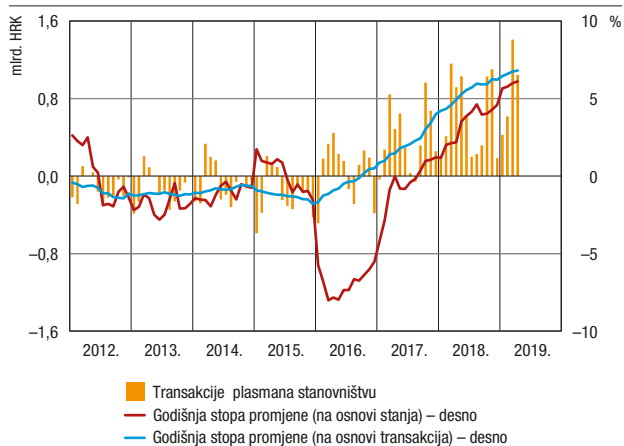
Izvor: HNB

Slika 44. Godišnje stope promjene plasmana poduzećima na osnovi transakcija

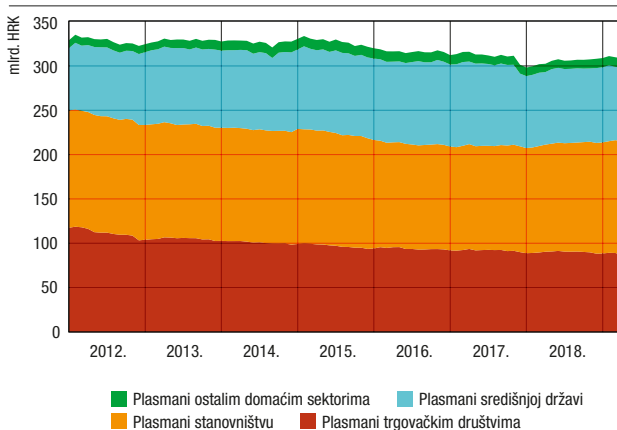
Izvor: HNB

Slika 42. Plasmani stanovništvu

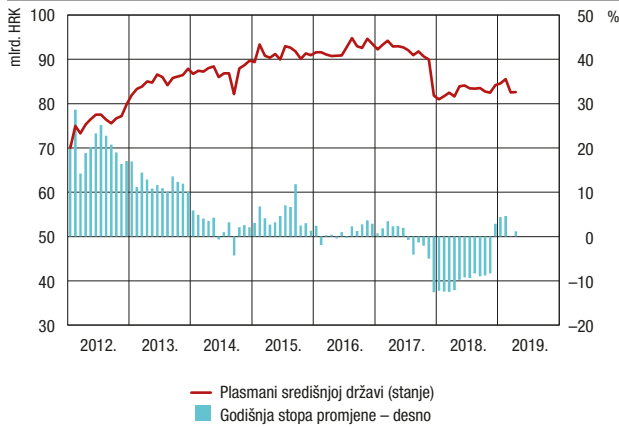
Izvor: HNB

Slika 45. Struktura plasmana kreditnih institucija

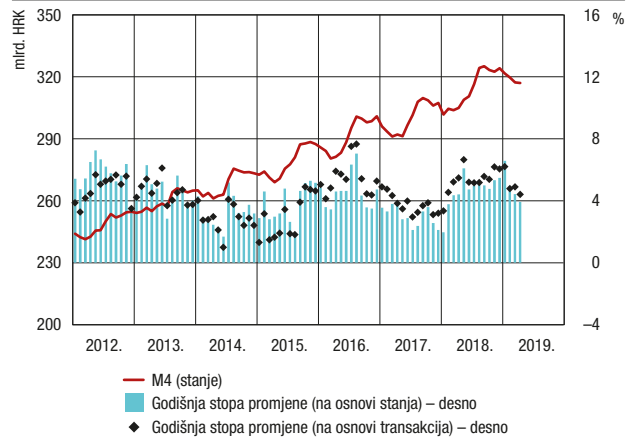
Izvor: HNB

Slika 46. Plasmani kreditnih institucija i novčanih fondova središnjoj državi

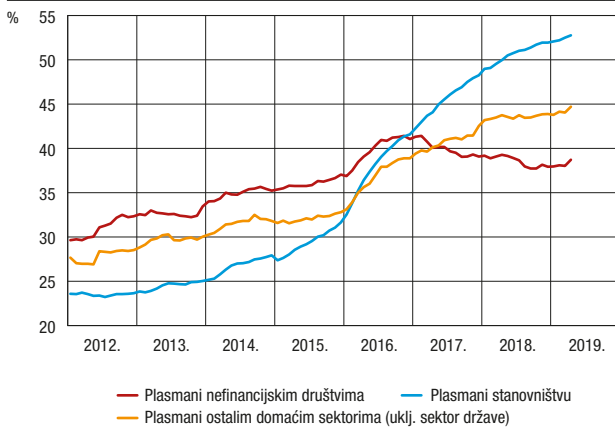
Izvor: HNB

Slika 49. Ukupna likvidna sredstva (M4)

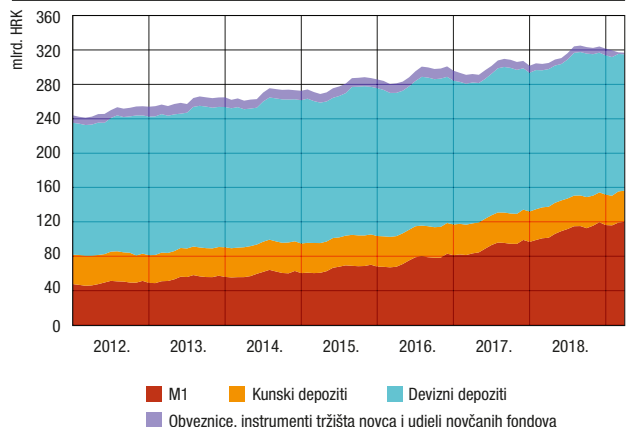
Izvor: HNB

Slika 47. Udio kunskih plasmana u ukupnim plasmanima sektora

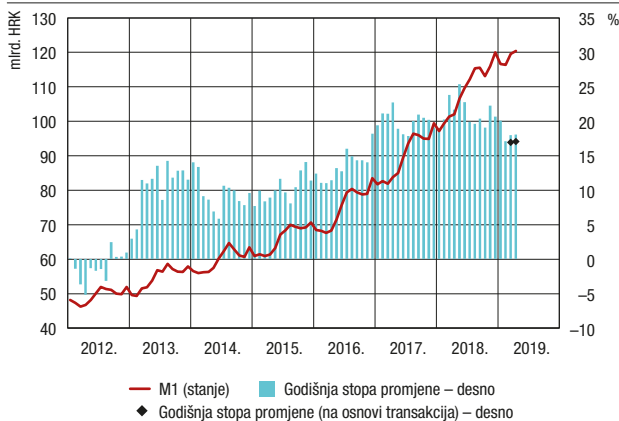
Izvor: HNB

Slika 50. Struktura monetarnog agregata M4

Izvor: HNB

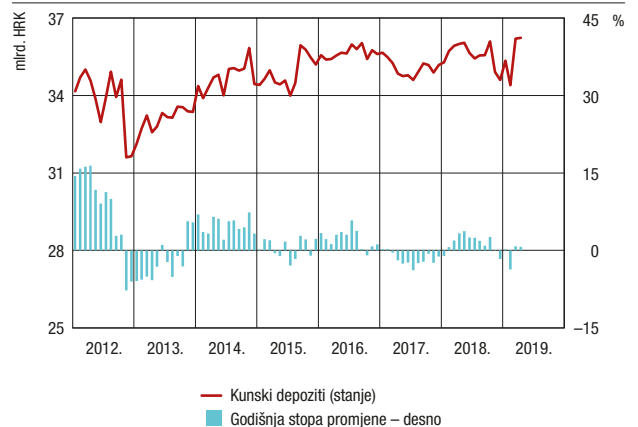
Slika 48. Novčana masa

Napomena: Stopa rasta na osnovi transakcija od ožujka 2019. isključuje učinak reklasifikacije novčanih fondova.

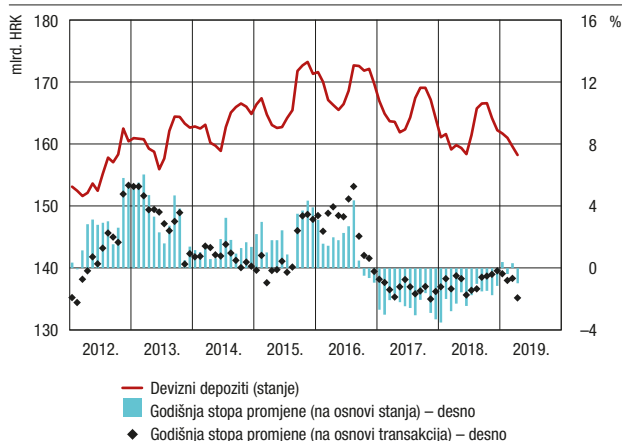
Izvor: HNB

Slika 51. Kunski štedni i oročeni depoziti

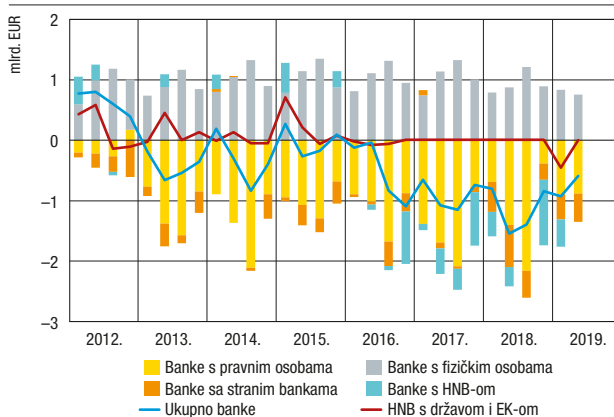
Izvor: HNB

Slika 52. Devizni depoziti

Izvor: HNB

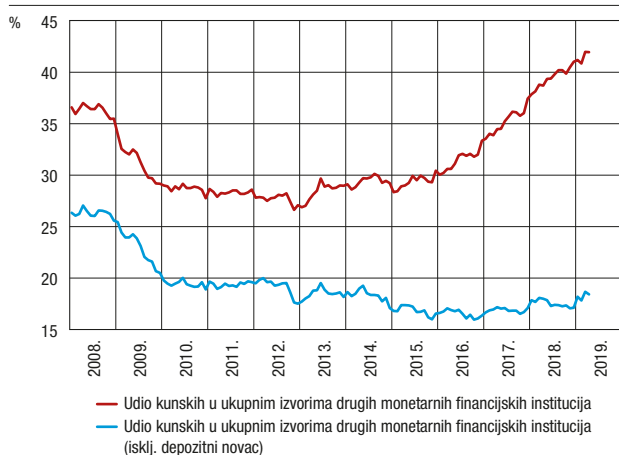
Slika 55. Promptne (SPOT) transakcije na deviznom tržištu (neto promet)

Napomena: Pozitivne vrijednosti označuju neto kupnju, a negativne vrijednosti neto prodaju. Pravne osobe uključuju državu. Podaci za drugo tromjesečje 2019. odnose se na travanj i svibanj.

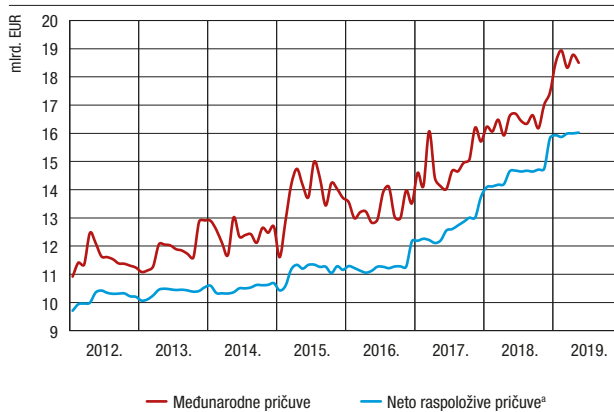
Izvor: HNB

Slika 53. Udio kunskih izvora

Izvor: HNB

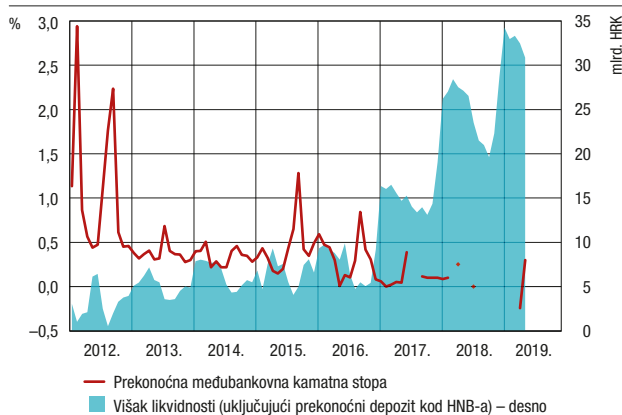
Slika 56. Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke tekući tečaj

^a NRP = međunarodne pričuve – devizna inozemna pasiva – devizni dio obvezne pričuve – devizni depoziti države

Izvor: HNB

Slika 54. Likvidnost banaka i prekonočna međubankovna kamatna stopa

Napomena: Višak likvidnosti jest razlika između stanja na računima za namiru poslovnih banaka kod HNB-a i iznosa koji banke moraju održavati na tim računima prema obračunu obvezne pričuve.

Izvor: HNB

Tablica 2. Platna bilanca^a

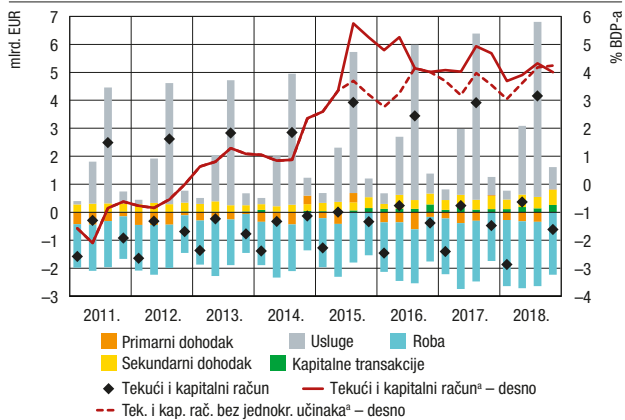
preliminarni podaci, u milijunima eura

	2017.	2018.	Indeksi	
			2017./2016.	2018./2017.
Tekuće transakcije	1.794,9	1.354,4	148,9	75,5
Kapitalne transakcije	501,6	710,8	75,2	141,7
Financijske transakcije (bez pričuve)	-954,1	-119,0	-58,9	12,5
Međunarodne pričuve HNB-a	2.593,1	1.545,0	–	59,6
Neto pogreške i propusti	-657,5	-639,3	127,3	97,2

Napomena: Prema 6. izdanju Priručnika za sastavljanje platne bilance i stanja međunarodnih ulaganja (BPM6)

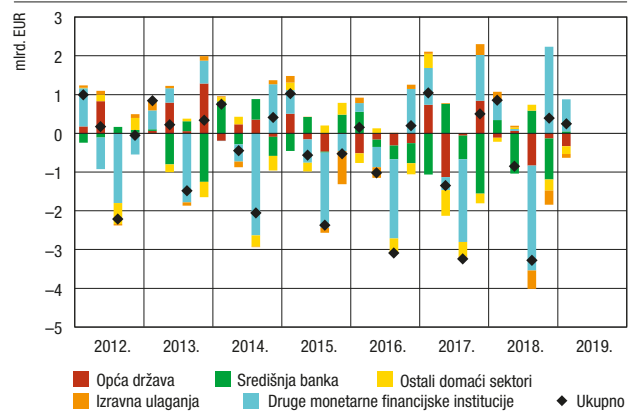
Izvor: HNB

Slika 57. Tokovi na tekućem i kapitalnom računu

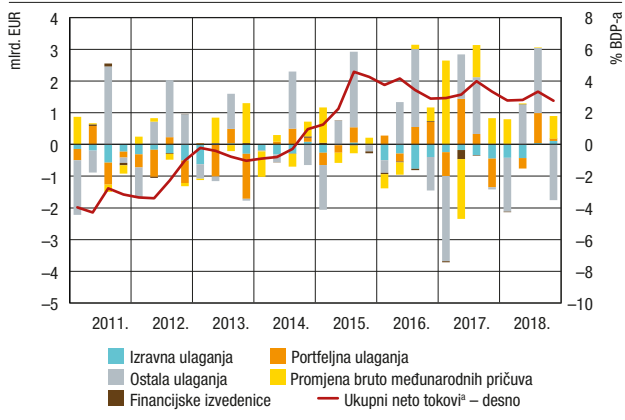
^a Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja
 Napomena: Jednokratni učinci uključuju konverziju kredita vezanih uz švicarski frank u 2015. te rezervacije banaka za kredite odobrene koncernu Agrokor u 2017. i 2018.
 Izvor: HNB

Slika 60. Transakcije neto inozemnog duga

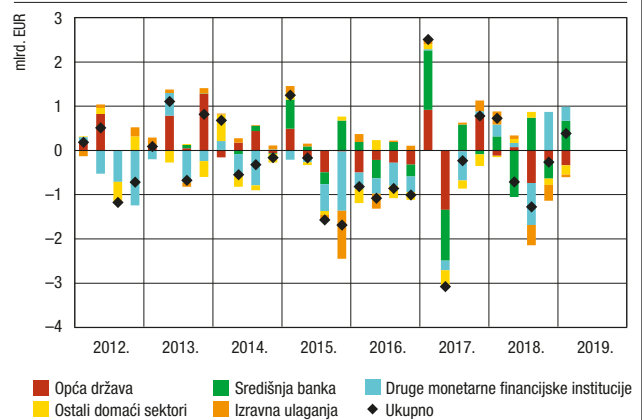
Napomena: Transakcije su promjena duga isključujući međuvalutne promjene i ostale prilagodbe. Neto inozemni dug jest bruto inozemni dug umanjeno za dužnička potraživanja prema inozemstvu.
 Izvor: HNB

Slika 58. Tokovi na financijskom računu prema vrsti ulaganja

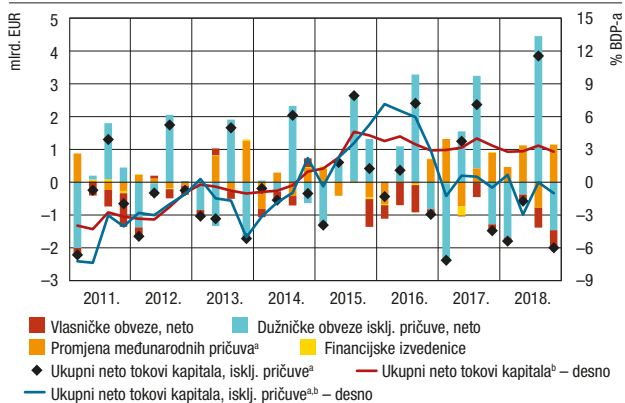
^a Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja
 Napomena: Pozitivna vrijednost označuje neto odljev kapitala u inozemstvo (uključujući i rast međunarodnih pričuva).
 Izvor: HNB

Slika 61. Transakcije bruto inozemnog duga

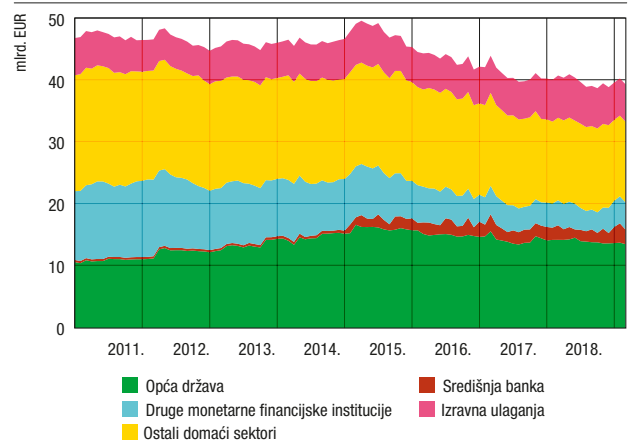
Napomena: Transakcije jesu promjena duga isključujući međuvalutne promjene i ostale prilagodbe.
 Izvor: HNB

Slika 59. Tokovi na financijskom računu prema vlasničko-dužničkom odnosu

^a Promjena bruto međunarodnih pričuva umanjena je za inozemne obveze HNB-a.
^b Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja
 Napomena: Pozitivna vrijednost označuje neto odljev kapitala u inozemstvo. Neto tokovi jesu razlika između promjene sredstava i obveza.
 Izvor: HNB

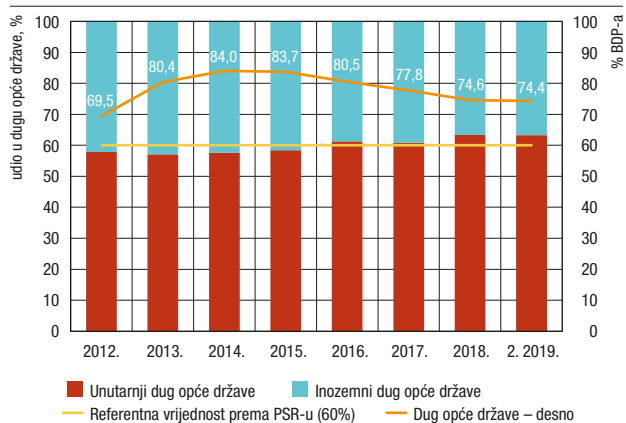
Slika 62. Bruto inozemni dug na kraju razdoblja

Napomena: Podaci zaključno s ožujkom 2019.
 Izvor: HNB

Slika 63. Dug opće države

Napomena: Za izračun relativnog pokazatelja korišten je nominalni BDP za posljednja četiri dostupna tromjesečja.

Izvor: HNB

Tablica 3. Saldo konsolidirane opće države
prema metodologiji ESA 2010, u milijunima kuna

	I.–XII. 2017.	I.–XII. 2018.
Ukupni prihodi	168.602	178.065
Izravni porezi	22.980	24.513
Neizravni porezi	71.657	76.804
Socijalni doprinosi	43.634	45.908
Ostalo	30.331	30.839
Ukupni rashodi	165.713	177.307
Socijalne naknade	57.188	59.516
Subvencije	5.193	5.758
Kamate	9.765	8.877
Naknade zaposlenicima	41.671	44.580
Intermedijarna potrošnja	29.498	31.164
Investicije	9.877	13.213
Ostalo	12.520	14.199
Neto pozajmljivanje (+) / zaduživanje (-)	2.889	758

Izvori: Eurostat; DZS

Tablica 4. Neto zaduživanje konsolidirane središnje države
prema metodologiji GFS 2001, u milijunima kuna

	I.–III. 2018.	I.–III. 2019.
1. Prihodi	31.957	34.750
2. Prodaja nefinancijske imovine	142	202
3. Rashodi	34.373	37.262
4. Nabava nefinancijske imovine	758	810
5. Neto zaduživanje (1 + 2 – 3 – 4)	-3.032	-3.120

Izvori: MF; izračun HNB-a

Tablica 5. Promjena duga opće države
u milijunima kuna

	II. 2018.	II. 2019.
Ukupna promjena duga	-2.656	2.956
Promjena unutarnjeg duga	-219	2.807
– Vrijednosni papiri osim dionica, kratkoročni	1.341	-1.206
– Vrijednosni papiri osim dionica, dugoročni	80	4.800
– Krediti	-1.632	-748
Promjena inozemnog duga	-2.437	150
– Vrijednosni papiri osim dionica, kratkoročni	-135	38
– Vrijednosni papiri osim dionica, dugoročni	-1.744	736
– Krediti	-558	-625
Dodatak:		
Promjena ukupno izdanih jamstava	-1.584	-26

Izvor: HNB

Znakovi

–	– nema pojave	∅	– prosjek
....	– ne raspolaže se podatkom	a, b, c,...	– oznaka za napomenu ispod tablice i slike
0	– podatak je manji od 0,5 upotrijebljene jedinice mjere	*	– ispravljen podatak
		( )	– nepotpun, nedovoljno provjeren podatak